

És arról is írtam még, de ezt is múlt időbe kell tenni, hogy **mindezek tetejébe pedig: nyomdakészen beszél. Aligha hallottam bárkit úgy megszólalni, bármiről szabadon, improvizálva beszélni, mint őt – egyetlen félresikerült egyeztetésen, rosszul megválasztott szón, túl hosszan kanyargó vagy elharapott mondaton nem lehetne rajtacsípni; úgy, ahogyan mondja, ki lehetne szedni, meg lehetne jelentetni.** Ennek is nagy jelentősége van, nem pusztán gyakorlat, profizmus vagy bámulatosan gyors gondolkodás eredménye – egyúttal rendszerességet jelez,

meg a felkészültséget, hogy a megszólaló előre alaposan átgondol mindent. Soha nem hallottam Tamást készületlennek, tétovának, zavartnak: a tárggyal való foglalkozás neki mindennapos, minden perces munkát jelentett, akkor is készült, amikor nem valami nyilvános beszéd volt kilátásban; tárgyát is, közönségét is megtisztelte azzal, hogy gondosan kialakította, megformálta mondandóját. Mondom, engem soha nem tanított – de hogy milyen tanár lehetett, az nem volt kérdés.

A veszteséget, hogy már nincs közöttünk, azt mostanában, lassan, de egyre fájóbban élem át.

Sajó László

KELL SOK CSAPAT

*„...amióta elment tőlünk, nincs csapat, nem tudjuk összeszedni magunkat.
– Na, hát csak szedjétek össze magatokat.”
(Mándy Iván: Tizenegy dressz)*

Uraim, az utolsó taktikai értekezéslet a meccs előtt. Rendhagyó, annyiban, hogy mindkét csapat itt van az öltözőben, az ELTE BTK Múzeum körüti épületében, a III. emelet 332-ben, a szobámban. Minek is két öltöző? Nincsenek titkaink egymás előtt – én legalábbis mindent tudok magukról. Szűkösen, de eléőrünk. A Klasszikusok csapata tiszta fehérben, a Kortársak tiszta feketében.

Először, a tisztelet jegyében, a Klasszikusokhoz szólok. (Megjegyzem, néhány *világirodalmi nagyság is bekerült e „válogatott keretbe”*.)

A kapuban természetesen Garas. *Minarik, a „megszállott mosodás”* (nem is Steiner, a szemüveges zsidó két ballábás a két félidős pokolból). A kapusok mind megszállottak. *A balsikerek nyomasztják (sőt bősztik). Mint kapus összszeforr a bőrrel. Ránó a labdára. Megbabonázza az ellenfelet. Önmagát és képességeit megsokszorozva akkor nyújtja a legnagyobbat, amikor – mindennek vége.*

„Egyedül nem megy”, tehát „kell egy csapat!”. Négy-négy-kettőt játszunk, hol van már az öt csatár! Budai–Kocsis–Hidegkuti–Puskás–Czibor.

Karába–Varga–Albert–Rákosi–Fenyvesi dr. Vagy legalább négy!

Fazekas–Bene–Dunai II.–Zámbó. Három! Sárközi–Kiss–Becsei. Most sokszor csak egy (Böde).

A jobbháttvéd Nagy II. László. Megkérem, kicsit vegyen vissza, „káromkodásból katedrális” ne ezen a meccsen építsen. De azért a szélsőt kordában tartva, ha kell, kirakja a partvonalra. A centerhalf Bessenyei Ferenc. Ő és Nagy I. Lajos, a beállós, mint két szikla a védelem közepén. Nagy I. Lajosnak már *bámulatos-boltozatos koponyája* elrettenti az ellenfelet. Ha kell, mint kiváló birkózó, lebirkózza a centert – lehetőleg a tizenhatoson kívül. Őt is nyugalomra intem, kevesebb *indulati groteszk!* A balbekk Juhász Ferenc. Csak maradjon mindig a bal oldalon! De nem is kell mondanom, nem kalandozik el. Tegyen meg mindent, *hogy a „Vége!!” ne a vég legyen, hanem (legalább) a Vég győzedelme – győzedelem a végen!*

Nézzük a középpályát. „A középpályára konstruktív palikat kérek!” A jobb oldalon Szép Ernő – és nem csak azért, mert oly szépen írt az FTC-ről, „Slóziról”, Schlosser Imréről. Nem „a pálya szélén”, hanem a közepén Mándy, a csapat kapitánya. Garas kirúgja a labdát, „elcsípi”, és „ellenállhatatlanul kapura húz”. Megértette? „Kapura húzok.” Rendben. A másik középső középpályás Kőrösi. A Franzstadtbba húzott kicsinyt a szívem... Elkésérítő, hogy nem feketében játszik. Bal oldali középpályás Örkény. Juhással remek balszárnyat alkotnak. Örkény, több önbizalmat kérek! Maga mondá: „újszülöttként talán elértem a tökéletességet, de aztán csak koptam, csúsztam, bukácsoltam”. Bár nem ez az elsődleges feladata, ha kell, csúszszon, másszon!

A csatársorban a két ék, Esterházy és Weöres. Két labdazsonglőr, driblizó cselgép, mindent tudnak a labdával – de, ha kérhetem, kevesebb öncélúságot, ez csapatjáték! Esterházy *megoldja majd a jónál is jobban, kívánhatnánk ennél többet?* Weöres pedig *játékos, teatrális, rébuszos elemeket sem nélkülözve, bravúrok sokaságán át mint „Bóbita, Bóbita játszik”.*

És most hozzátok fordulok, Kortársak.

A kapuban Markó áll. „Valamikor a paradicsom állt itt.” Nem nagyon lesz ideje fejben szonettet írni, lesz dolga bőven. Néhány haitkut, talán. *Markót ritkán kapjuk rajta azon, hogy saját dolgát „túlnehezíti”, csak semmi trükk, egy kapus ne a közönségnek játsszon!*

A jobbháttvéd Villányi. *Életmúlás, életteremtés széles skáláján játszó sporttársam* arra kérem, most a szélsőjére koncentráljon. A centerhalf Turczi. *A kortárs magyar irodalom hiperaktív all round sportembere (nemhiába volt korábban tisztségviselő szeretett sportágában, a labdarúgásban).* „Spontán, eruptív és bőbeszédűsége hajlamos”, de egy középháttvéd dumálja végig a meccset, irányítsa a védelmet! Ehhez megvan *egyéni szóhasználata, szókészlete.* *Játéka macsósan markáns, az improvizációtól azonban óva inteném.* „Valami megdöbentőt akarok produkálni”, mondta volt, de egy centerhalfnál első a megbízhatóság! *A rész-*

vétel és az eredmény egyszerre fontos! Mellette közepén Tatar a beállós, aki *kész arra, hogy semmi ne érje készületlenül.* „Végtelenül egyszerű lenne minden”, és az is. Egyszerű eszközökkel semlegesíteni a középcsatárt. Balháttvéd Vörös. *„A Vörös István gép” teszi a dolgát, nem százszázalékos eredménnyel, de őrzi emberét, néha előremerészkedik.*

A középpálya jobb oldalán Visky. *A filológus, ékesszóló, meditáló misztikus a szeretetet most felejtse el.* „Szeresd ellenfeled, mint tenmagad!”

igen. Majd a meccs után. Középen a csapatkapitány, Tandori. „Az elmúlt évtizedek legnagyobb magyar irodalmi géniuszáról van szó” (valójában a Klasszikusok csapatában a helye), de ez a pályán mit se számít. Majd meccs után mondjuk, hogy megalkotta „*azt, amit*”. Mellette középen Báthori, *ebben az előkelő középpályás sorban is kivója a közönség elismerő moráját*. Bal oldali középpályás (balfutó) Háty. Ilyen *kvalitá-sos, nagy becsvágygal* küzdő játékosra nagy szüksége van a csapatnak.

A csatársorban itt is, mint a Klasszikusoknál, két labdaművész, KAF (más néven *Tengerész Henrik, Caius Licinius Calvus, Lázár René Sándor, Jack Cole*). Számos *bravúr, csupa játék* mellett az ő figyelmét is felhívom, *nem játék ez, vagy ha igen, csapatjáték*. Éktársa Szilágyi Ákos, *cicázik*, játékát gyakran hangosan kíséri (olykor felkiált: „*öcsibácsi!*)! Hát igen, ahogy ő húzogatótt...

Csere: Sajó. Ne grimaszoljon, fiam! Megszokhatta a kispadot a BEAC Old Boysban. A Klasszikusoknál Sarkadi a csere, úgy becülje meg magát! Tudja, mennyien ülnének a kispadra? Itt van például a *szolidan elegáns, fegyelmezetten takarékos* Bertók, kinek játékát a *sokszólamú egyszerűség* jellemzi. Sok-sok csapatot, egy egész bajnokságot össze tudnék állítani azokból a játékosokból, akik már szerepeltek a *kezem alatt*, akiket *tanítottam* – soroljam? Klasszikusok: Bródy Sándor, Gárdonyi, Móricz, Karinthy Frigyes, Rejtő, Ady, József Attila, Petri, Lázár Ervin, Déry, Illyés, Pílinzsky, Németh László, Gérecz, Csajka Gábor Cyprian, Simon Balázs, Nagy Gáspár, Rubin, Bella, Rózsa Endre, Páskándi, Csoóri, Utassy, Sziveri, Tersánszky, Határ Győző, Orbán Ottó. Kortársak: Konrád, Nádasdy, Buda, Térey, Tolnai, Orbán János Dénes, Fodor Ákos, Kántor Péter, Györe Balázs, Darvasi, Kukorelly, Németh Gábor, Cserna-Szabó, Kőríz, Németh Zoltán, Ágh István, Balla D., Sándor Iván, Parti Nagy, Csordás, Krasznahorkai, Király Levente, Spiró, Nádas – és még mennyien! Kiről nem írtunk Reményi József Tamással paródiát? A rendezőket, színészeket, egyéb komédiásokat nem is említettem. Most ezek a csapatok álltak össze. A játék azé, aki játszik! Sem azé, aki futball.

Láthatják, a nők hiányoznak – az egy másik csapat. Egyelőre futsal, egy plusz négy. Beney (játéka *ihlet és eltervezettség*, a csapat orvosa is); az *érzékeny és pontos* Gergely; Rakovszky (játékát *improvizált alkalmiság és a végzetes emelkedettség* jellemzi); a *puritán, fesszes, sosem sietős* Takács Zsuzsa; Tóth Krisztina, aki különösen a „Magas labdá”-kat szereti. Lehet, hogy ő lesz a kapus?

Szeretem, szerettem ezt a játékot. Talán tudják, *a magyar mellett katarurd identitással is rendelkezem, én, Hovhanesian Arakel, a jelenleg tizen-négy főt számláló katarurd nép tagja*. Már csak tizenháromat, de nélkülem is megvan a csapat, cserékkel.

Uraim, ennyi volt. Menjenek, kezdődik a meccs. Vezeti: Jelenits. A címet tudják: Gödöllő, Dózsa György út 35. Aki HÉV-vel megy, balra a főút odavisz. A meccs gyászszünettel kezdődik. „Az a barom bíró kimérte az egy percet. Tudja, barátom, milyen hosszú egy perc? Én tudom már.” Most nem egy, kilencven perc lesz a gyászszünet. Első félidő a ravatalozóban és előtte, a szünetben kis séta (most a szünetben kell mozogni), második félidő a sírnál. Lesznek beszédek, aztán haza lehet menni, a túl- és e világra.

Ám ne felejtsek: holnap edzés. Ezt már társam, barátom a kispadon, Reményi József Tamás vezeti.

Most már nincs szükségem semmire, csak „*egyetlenegy rózsára, uraim*”.

Végletekkel kifejezve: a rózsza ugyanúgy adja szirmát a költeményekhez, mint a labdarúgás a gólörömhöz.

Csak azt sajnálom, nem tudom, mit játszik a Fradi Kisvárdán.

A temetés időpontjában, a 2017. október 24-én, kedden, 13 órakor kezdődő Magyar Kupamérkőzésen Kisvárdá–Ferencváros 1–0, góllövő Horváth Z. (11-esből).

A dőlt betűs szövegek Tarján Tamástól. Idézetek: Sándor Pál, Sztevanovity Dusan, Nagy László, Juhász Ferenc, Esterházy Péter, Mándy Iván, Örkény István, Weöres Sándor, Pílinzsky János, Bodor Béla, Turczi István, Tatár Sándor, Bán Zoltán András, Tandori Dezső, Szilágyi Ákos, Tóth Krisztina.